

Enthou, dit mogen wij niet vergeten, al wat Calvijn daar zegt van de majesteit van den Schepper aller dingen, naar de Schrift, blijft onwankelbaar staan. En het is merkwaardig, dat, als hij in dit verband spreekt van beuzelingen, de trotsche natuurwetenschap hem daarin ten slotte gelijk heeft gegeven.

Na Copernicus zetten de natuurkundigen hun op zich zelf mooden arbeid, waartoe God de Heere hun de kracht en het licht gaf, voort. De dwaasheid lag eigenlijk geheel aan den kant der wereld, die bij elke nieuwe vinding de spottende vraag stelde: en waar blijft nu de Bijbel?

Want de Bijbel spreekt van het wereldbeeld immers niet anders dan de grootste natuurphilosofie, die des morgens constateert, dat de zon opgaat en des avonds, dat zij ten onder neigt.

En als God de Heere Jozua's bede verhoorde en de zon bleef stilstaan, dan bleef zij toch staan aan den hemel, al was dit dan ook, doordat God de rotatie der aarde voor een moment stil legde?

Na Copernicus kwam dan Tycho Brahe, die nog wel wilde, dat zon en maan draaiden om de aarde, maar dat de planeten zich om de zon bewogen.

Echter toen Kepler en Galilei werd dan, naar Russell zegt, de Roomsche kerk wakker.

De regering Gods scheen haar toe in gevaar te komen en Russell meent dan, dat dit ook zoo is. Vooral toen Newton kwam, die zelf niet aan loochening van God dacht, maar Zijn werkzaamheid beperkte.

Immers de grootste Grieksche wijsgeeren zeiden nog, dat het de goden waren, die de beweging in stand hielden. Maar toen de natuurkundigen de wet ontdekten, dat een levenloos ding, eens in beweging, die beweging zou voortzetten, zoolang niet een zekere oorzaak haar stuitte, werd alles anders.

Want nu was er alleen maar een eerste stoot noodig. Als alles zich bewoog, zette het uit eigen kracht die beweging voort.

De hand des Heeren gaf dus alleen dien stoot. De Schepper was slechts noodig voor een oogenblik vóór den aanvang.

Echter, toen de wetenschap de aarde begon te zien als een stipje in den kosmos, toen moest wel allengs het geloof, dat de schepping de glorie van God verkondigde, ten eerste worden bedreigd.

Het is een dwaze redeneering, maar zoo dachten dan toch de menschen, die de natuurwetenschap zetten boven de Schrift.

En daarom ging de Kerk, zegt Russell, Guardino Bruno verbranden en legde zij Galilei het zwijgen op. Hij moest, wilde hij zijn leven redden, zijn wetenschap verloochenen.

Russell is echter weer zoo eerlijk met erop te wijzen, dat niet alleen de Kerk zich verzette tegen Copernicus' vinding, maar dat heel de geleerde wereld zulks deed.

Het was ook geen wonder. Copernicus ried maar iets, maar daar waren toen eigenlijk geen argumenten voor zijn stelling.

In 1925 verscheen een interessant werk van E. A. Butt over de „Methaphysical Foundations of Modern Physical Science“, en die geleerde zeide, dat, als alle empirische wijzen van onzen tijd hadden geleefd in de dagen van Copernicus en Kepler, zij zich geheel aan de zijde van de Kerk zouden hebben geschaard.

De natuurkundigen, zoo verklaart deze geleerde, vinden allerlei dingen bij geluk en zij zijn even bijgeloofig gemeenlijk als de geleerden in de middeleeuwen. Er is heelemaal voor de wetenschap geen reden om zich zoo hoog te verheffen boven den godsdienstigen mensch, die vasthoudt aan eenmaal aangenomen weten.

Trouwens Russell geeft zelve toe, dat het den huidige natuurkundigen zwaar valt om Newtons opvattingen omtrent de absolute ruimte op te geven voor de stellingen der quantum mechanica, de beweringen van Einstein met zijn relativiteit der beweging.

Dat de Kerk de wetenschap, ook de natuurwetenschap zou tegenhouden is ook al moeilijk vol te houden, aangezien die wetenschap juist opbloeit op het gebied, waar het Woord Gods de wereld mocht ingaan.

Op zichzelf zegt het inzake de regering Gods toch niets of men meent dat er snelheid van beweging is, of dat wij slechts aan versnelling moeten denken.

Maar nu komt dan het niet onvermakelijke slot der historie van den strijd tussen kerk en wetenschap, godsdienst en natuurkunde.

De zaak stond eerst zoo: de wetenschap zei, dat de aarde het vaste middelpunt is van het heelal en dat heel het hemelgewelf zich dagelijks bewoog om dat grootsche centrum: de aarde. En dat zou dan aan den mensch ook een bijzondere betekenis geven. Het waarom is thans moeilijk te begrijpen. Maar zoo sprak dan de natuurwetenschap daarover, toen zij ontdekte, dat de aarde draait om haar as, eens in de vierentwintig uren, en dat de kleine planeet, de aarde, eens per jaar om de zon zich beweegt in elliptische lijn, terwijl heel het zonnestelsel maar een klein onderdeel weer is van dien gansch grooten kosmos met zijn vele zonnestelsels en zijn machtige beweging door de ruimte.

Had de mensch bij dit alles niet moeten zeggen: wat is God de Heere, Die dit alles schiep en onderhoudt in Zijn voorzienigheid, toch groot? En is het niet een groote rijkdom voor den mensch, als hij zich een gehoorzaam kind mag weten van dien Drieenigen God, Die de aarde heeft verkoren, dat kleine, schijnbaar onbeduidende lichaam, om daarop Zijn wonderlijke ge-

nade te werken voor de van hem afgevalen menscheid?

Maar de trotsche natuurkunde zeide het anders. Nu wist men, dat de aarde draait om haar as, en dat zij zich voorts beweegt om de zon, en dat zij een heel kleine planeet is, een speelpunt in vergelijking met heel den kosmos.

En dus, zoo was dan het hoogwetenschappelijk besluit: God is er niet en de Bijbel is weerlegd. Alsof niet juist Gods heilig Woord ons leert, dat God de Heere het kleine heeft uitverkoren, om het groote te beschamen.

Nu was de Kerk zeker niet bang voor de wetenschap, maar wel voor haar ongelooftropaganda.

En dit heeft er toe geleid, dat zij in plaats van in stil vertrouwen op de vastheid van het Woord, heel zoet in een verweer, dat later niet verstandig bleek.

Het is dan ook heel goed te verklaren, dat Rome dat de Schrift verzwakte en menselijke stellingen op haar plaats zette, in het geval met Galilei tot geweld de toevlucht nam, en dat de Reformatie zulks niet deed.

Maar dit neemt niet weg, dat inderdaad de Christenheid meer dan eens onnoodig geschokt werd door de ontdekkingen der natuurwetenschap, inzonderheid door de wijze, waarop deze door het ongelooft, door de Gode vijandige wereld, werden benut in den strijd tegen de Kerk des Heeren.

Wat met de natuurwetenschap voorviel, biedt het treffend voorbeeld van het onrechtvaardige van zulke vrees.

Hoe wordt het toch met den Bijbel, zoo schreef een verontruste christin eens aan Da Costa? Zijn antwoord was: wees maar gerust; daar zal de Heere van het Woord wel voor zorgen.

Welnu — Bertram Russel beëindigt zijn verhaal over het conflict, dat wij thans bespreken, aldus: sinds de meest moderne beschouwing alle beweging voor relatief, betrekkelijk, verklaart, is de vraag, of de zon om de aarde draait, dan wel de aarde om haar as, niet meer dan woordenspel. Het een is even goed waar als het ander.

Of men nu zegt: Jan is de vader van Piet, dan wel Piet is de zoon van Jan, dat maakt toch geen verschil.

Russell zelf weet niet, wat hij van het geval denken moet. Want hij heeft tegen de theorie van de relatieve beweging dit bezwaar, dat men dan moet aannemen, dat de sterren vlugger zich bewegen dan het licht. Deze moeilijkheid blijft dus.

En als hij er op heeft gewezen, dat de huidige wetenschap gebroken heeft met Newtons hypothese omtrent ruimte en tijd — men spreekt nu liever van „ruimte-tijd“ en meent zelfs over het verschil tussen geest en stof te zullen heenkomen — dan eindigt hij zijn werk met op te merken: wat is getal? En wat is ruimte? En wat is tijd? En wat is geest en wat is stof? Ik beweer niet, dat wij op die vragen thans een bevredigend antwoord kunnen geven. Maar wij zijn op weg.....

Daar staat nu de natuurwetenschap met haar z.g. „wetten“, die den grooten Schepper uit Zijn werken zouden verdrijven.

Thans constateert een natuurkundige, dat er zulke vaste natuurwetten niet zijn.

Maar ook de Kerk heeft reden om beschaamd zich af te vragen: waarom zoo bevreesd, alsof God de Heere niet voor de vastheid van Zijn Woord zou zorgen?

En beide mogen wel in diepe ontroering uitroepen: God is groot en wij begrijpen het niet.

Gansch de schepping is van Zijn heerlijkheid vol. Halleluja! Looft God in Zijn heilgdom, looft Hem in het uitspaniel zijner sterkte.

Met hartelijke groeten en heilbiede uw toegenegen
MARNIX.

De z.g. oecumenische „synode“, I.

We hebben reeds een en ander opgemerkt over de „synode“, die noch „oecumenisch“, noch „synode“ was. Maar een volledig verslag zal onze lezers wel interesseeren — ook voor de toekomst. We vinden het in „Die Kerkblad“ (Zuid-Afrika) van 7 Maart 1947, en hopen het in gedeelten achtereenvolgens te plaatsen. Alleen laten we den tekst der (ver)vangingsformule weg, die kennen onze lezers waarschijnlijk beter dan de meeste synodocraten.

Hier volgt het eerste gedeelte:

Verslag van deputate na die eukumeniese sinode, gehou te Grand Rapids, Michigan, V. S. A., 14—30 Aug. 1946.

Aan die eerv. generale sinode van die Geref. Kerk: Eerv. voors. en broeders.

U deputate wat benoem is deur die spesial sinode van 1946 om ons kerk te verteenwoordig op die bogenoemde eukumeniese sinode het die eer om as volg te rapporteer:—

A. — INLEIDENDE OPMERKINGE.

1. Vanweë die ernstige siekte van prof. dr J. D. du Toit, wat deur die eerv. Kuratorium aangewys is as primus-afgevaardigde, moes die secundus, pry. S. du Toit, in die plek van sy hooggel. gaan.

2. Gedurende Maart 1946 het u deputate 'n brief gerig aan die sekretaris van die betrokke komitee van die Christelike Geref. Kerk in die V.S.A., waarin gewys is op die moeilikhede met passaat vanweë die abnormale werelstoestande en waarin gevra word of dit nie miskien wenslik sou wees om die sinode 'n jaar uit te stel nie. 'n Afskrif van die brief is ook aan die Nederlandse komitee gestuur. Daarop antwoord ontvang is dat die Nederlandse broeders voorkeur gee aan Aug. 1946. Aan die begin van Junie is 'n uitvoerige kabel na die V.S.A. gestuur, waarop die volgende antwoord ontvang is: „Kan geen passaat waarborg tot twee weke voor tyd van vertrek.... dink dat u geen moeilikheid sal ondervind nie.... telegrafeer dat u kom.“ Hieruit het dit vir u deputate duidelik geword dat dit vir die Nederlandse en Amerikaanse broeders 'n groot teleurstelling sou wees as die sinode uitgestel word. Na raadpleging met enige broeders het u deputate besluit om te gaan, veral toe dit blyk dat ons wel passaat van hier kon verkry.

3. Onder die seënende Hand van onse God was die reis van u deputate in albei rigtinge besonder voorspoedig. Die verblyf in die V.S.A. het egter veel langer geduur as wat die oorspronklike gedagte was, mede als gevolg van die staking van die seelui.

4. U deputate is besonder vriendelik deur die Amerikaanse broeders en susters ontvang. Geen moeite is ontzien om ons tuis te laat voel nie. Ons wil aanbevel dat die eerv. sinode 'n brief van bedanking aan die Christ. Geref. Kerk stuur.

B. — DIE VERLOOP VAN DIE SINODE.

1. Bidstond: As roepende kerk het die Fuller-Avenue-gemeente in Grand Rapids opgetree. Op Dinsdagaand, 13 Aug., is in die kerkgebou van hierdie gemeente 'n bidstond met die oog op die werk van die sinode gehou. Prof. L. Berkhof, emeritus-professor van Calvin Seminary en voorsitter van die sinodale deputaatskap insake 'n eukumeniese sinode, het die Woord bedien en op grond van Efes. 4: 12—15 gespreek oor: „Die geestelike wasdom van die heiliges“. Sy hoogtel. het verklaar dat die vergadering van die sinode 'n gebeurtenis van geskiedkundige betekenis is. Hierdie sinode moet grondleggende werk doen en dit is belangrik dat ons sal bou op die enigste fondament, n.l. Jesus Christus. Na mate ons toeneem in Christus sal ons nader aan mekaar kom. Hierdie geestelike wasdom eis egter lojale aanhanklikheid aan die waarheid soos geopenbaar in die Woord van God. Aan die ander kant moet die waarheid in liefde gespreek word. Ywer sonder liefde en liefde sonder waarheid is uit die Bese. As ons die waarheid in liefde spreek, sal God ons swakke poginge seën.

Hierna het ds I. van Dellen, een van die afgevaardigdes, voorgedaan in gebed. Ons hoop dat sowel die preek van prof. Berkhof as hierdie gebed in Die Kerkblad geplaas kan word, omdat hieruit blyk in watter gesindheid die werksaamde begin is. Uit die gebed haal ons net die volgende sinne aan: „Verenig ons meer en meer in die ware geloof. Gee dat die eenheid in leer mag blyk te wees eenheid in krag, en dat hierdie sinode weë en middele mag vind, waardeur die kerke hier verteenwoordig en ander kerke wat staan vir die waarheid wat eenmaal aan die heiliges oorgelewer is, nader aan mekaar mag kom en skouer aan skouer mag staan, terwyl hulle die oorloë van die Here veg en die Woord van God verbrei. Gee dat hierdie vergadering mag dien as instrument om ons kerke tot nuwe reformatie te bring. Gee dat hierdie sinode voorbereidend en grondleggend mag wees vir 'n eukumeniese sinode waarin alle kerke verteenwoordig sal wees wat trou is aan die gereformeerde oortuiging. Gee aan die broeders met die oog hierop wysheid en harte vol van liefde, terwyl hulle die eer van u Naam nastreef en die ware belange van u kerk. Neem weg alles wat ons in hierdie groot werk kan hinder. Ban uit ons harte alle selfsug en alle hoogmoed.“

2. Afvaardiging: Die Geref. Kerke van die Nederlandse was verteenwoordig deur prof. dr G. Ch. Aalders, prof. dr G. C. Berkouwer, dr J. Hoek en oudl. A. Warneer. (Die tweede ouderling is verhinder.)

Van die Chr. Geref. Kerk was teenwoordig: Prof. L. Berkhof, prof. D. H. Krommings, ds I. van Dellen, ds E. F. J. van Halbeema, dr J. T. Hoogstra, dr H. Kuiper en oudl. dr E. Y. Monsma, dr L. Flokstra, br. G. Buist en br. F. Keegstra.

Van die Geref. Kerk in Suid-Afrika was teenwoordig: Prof. dr S. du Toit, dr P. J. S. de Klerk en oudl. dr H. G. Stoker.

Die professore van die „Calvin Seminary“ (die Chr. Geref. Kerk) wat nie afgevaardig was nie, is deur die sinode versoek om as adviseurs op te tree. Ook aan prof. dr N. B. Stonehouse van die Westminster Theological Seminary, afgevaardig deur sy kerk (die Ortodoks-Presbiteriaanse) om die sinode as toehoorder by te woon, is adviserende stem verleen.

3. Groete: 'n Brief met seënswense van prof. dr J. D. du Toit is voorgelees, waarin sy hoogtel. sy blydschap uitspreek oor die feit dat 'n lang gekoesterde ideaal nou werklikheid geword het en waarin dr Du Toit sy innige spyt te kenne gee dat dit vir hom nie moontlik was om die sinode by te woon nie. Dr Charles Vincze van die Vrye Magyar-Geref. Kerk (Hongaars) bring die groete van sy kerk oor en spreek die hoop uit dat hierdie kerk ook uitgenodig mag word na toekomstige eukumeniese sinodes.

4. Openlike Verklaring: Al die afgevaardigdes het deur op te staan hun instemming betuig met die Openlike Verklaring van die Gereformeerde Kerke. Die Formulier van die Chr. Geref. Kerk in Amerika is gebruik.

5. Moderamen: Nadat besluit is dat die notule in Engels gehou sal word, omdat dit die offisiële taal van die uitnodigende kerk is en die wenslikheid uitgespreek is dat die eerste scriba 'n broeder uit Amerika sal wees met die oog op die finale redaksie van die Handeling, sook dat al drie Kerke op die moderamen verteenwoordig sal wees, is hierdie liggaam soos volg saamgestel: Voors. prof. L. Berkhof; ondervoors. prof. dr G. Ch. Aalders; scriba ds E. F. J. van Halbeema; hulp-scriba prof. dr S. du Toit.

6. Kommissies: Deur die moderamen is die volgende

kommissies benoem, met opdragte... by eikene ver-
meld: —

Komm. I: Dr J. Hoek (voors.), dr H. Kuiper, dr Van
Dellen, oudl. Keesstra, oudl. dr Monema, oudl. dr Stoker
— status en gesag van die ekumeniese sinode van Grand
Rapids: status, gesag, lidmaatskap en doel van toekomstige
ekumeniese sinodes; interkerklike korrespondensie.

Komm. II: Dr P. J. S. de Klerk (voors.), dr Hoogstra,
dr Berkouwer, prof. Kromminga, oudl. G. Buist, oudl. dr
Flokstra, oudl. A. Wernaar — opstelling van agenda;
getuigenis; kerklike moeikhede in die Nederlande; leer-
punte.

7. Agenda: Elkeen van die drie deelnemende kerke het
punte vir die agenda ingestuur. Al hierdie punte is na
kommissie II verwys om voorstelle te formuleer insake
offisiële agenda van die sinode.

Die sinode het die voorgestelde agenda aanvaar, wat
in sy finale vorm als volg lui: —

I. — Leerstellige punte.

A. — Inspirasie:

Sommige van die vrae wat genoem is, behels: die
organiese karakter van die inspirasie, die verhouding van
die menslike tot die goddelike (faktor), die absolute gesag
van die Skrif in al sy dele. Verder die apologetiese ge-
sigspunt: inspirasie aangeval deur die moderne kritiek;
miskien sal ook kennis geneem moet word van die Bar-
thiaanse en Neo-Protestantse beweginge.

B. — Evolusie:

Is daar 'n definitiewe goddelike Plan? Evolusie of
Kreësie? Die fundamentele betekenis van die antiteese
tussen die leer van die skepping en die filosofie van die
evolusie.

C. — Eschatologie (die leer van die laaste dinge):

Ondersoek na die leer van die Dispensasionalisme ('n
beweging wat verskillende „bedelinge“ aanneem en wel
so dat die tyd van die Christelike kerk eintlik net 'n
verbygaande tussenstadium is. Kerk en koninkryk van
God is twee aparte „bedelinge“ — deputate). Kerk en
koninkryk van God en veral die implikasies van die
Gereformeerde oortuiging, spesiaal in verband met die
eschatologie. As dit wenslik gegaan word, moet die weg
ooggelaat word om die verskil tussen die Geref. en die
Barthiaanse eschatologie uiteen te sit.

D. — Die leer aangaande die Kerk:

Eenheid en „pluriformiteit“ van die kerk; die verhou-
ding van die sigbare en die onsigbare kerk; die kerk as
organisme en as institusie; die taak van die kerk in die
moderne wêreld; die moontlikheid en die wenslikheid van
'n nader band (closer relation) tussen kerke.

E. — Kerk en Owerheid:

Die Geref. Belydenis met betrekking tot die verhou-
ding van kerk en owerheid, vgl. art. 36 van die Ned.
Geloofsbelydenis en betrokke artikels van die Kerkorde.

II. — Gereformeerde getuigenis en aksie.

A. — Organisasionele Vraagstukke:

Status van ekumeniese sinodes; sinodes en/of konfe-
rensies (konvente); vraagstukke van interkerklike kor-
respondensie, die noodsaaklikheid en verbetering daarvan.

B. — Vraagstukke van promulgasie (afkondiging, uit-
vaardiging) of propagering (Geref. getuigenis): Uitbrei-
ding en/of heriening van belydenisskrifte? Of — spe-
siale verklaring, getuigenis, of leerstellige uitsprake deur
die ekumeniese sinode?

1. 'n Getuigenis vir ons eie kerke.

(a) Moderne kerklike en godsdienstige strominge soos
Modernisme, Methodisme, Barthianisme, ens.

(b) Sosiaal-ekonomies-politieke neigings (trends) soos
Nasionaal-Sosialisme, Kommunisme, Liberalisme, Demo-
krasie, Kapitalisme, ens.

2. 'n Getuigenis teenoor die wêreld.

'n Verklaring, uitgereik deur hierdie ekumeniese sinode,
wat 'n samevatting gee van al die besluite.

C. — Ons roeping (mission) in die moderne wêreld:

1. Hoe kan ons ons Geref. belydenisskrifte meer effek-
tief maak in die moderne wêreld?

2. Christelike Onderwys — die vraagstuk van die pu-
blike skool.

3. Huwelikswessies — die vraagstuk van die gronde
vir egskeiding.

D. — Die Geref. getuigenis in sending en evangelisasie.

III. — Kerklike moeikhede in die Nederlande.

Die volgende vrae word deur die Geref. Kerke in die
Nederlande gevra:

A. Gravamen (besware) is ingedien teen die beslissing
van die sinode van 1905, sub. 4. Die sinode het geoordeel
dat die beslissing in ooreenstemming met Skrif en Be-
lydenis is. Was hierdie beslissing reg?

B. Selfs as dit nie reg was nie, sou dit 'n skeuring in
die kerk regverdig?

C. Wat is ons waardering van die verklaring wat die
Gereformeerde Kerke van die Nederlande geformuleer
het insake die genadeverbond en die doop?

Kommissie II het sy rapport oor die agenda besluit
met vier konklusies wat in hul finale vorm deur die
sinode as volg goedgekeur is: —

1. Die sinode sal 'n herbevestiging (reaffirmation) van
ons Gereformeerde oortuiging opstel, met die doel om 'n
fondament te lê vir toekomstige ekumeniese sinodes, wat
die Gereformeerde karakter sal waarborg van ekumeniese
sinodes waarheen ander kerke uitgenodig sal word.

2. Hierdie herbevestiging sal die karakter dra van 'n
getuigenis van ons geloof in die Heilige Skrif in die mo-
derne wêreld.

3. Die sinode sal geleentheid gee vir 'n algemene toel-
igting, in geslote sitting as dit nodig geag word, op
punte I, A—E in verband met die leer, soos aangedui in
die rapport.

4. Aangaande III (kerklike moeikhede in die Neder-
lande) sal die volgende prosedure gevolg word: Aange-
sien hierdie moeikhede nie voldoende toegelig is nie, vra
die sinode die deputate van die Nederlande om die voor-
gestelde sake te verduidelik in volle sinode, waarna die
saak na die kommissie terugverwys word vir advies.

Die kommissie het sy konklusies 1 en 2 soos volg ge-
motiveer: —

Die ekumeniese sinodes van ons kerke moet 'n ware
Gereformeerde karakter besit as hulle van enige betekenis
sal wees in die kerklike lewe. Met die oog op die
geskiedkundige situasie in die verskillende lande, moet
die sinode die fondament (grondslag) van toekomstige
Geref. ekumeniese werk duidelik uiteensit en bepaal. Uit
die aard van die saak kan hierdie verklaring nie 'n nuwe
fondament aanwys nie, omdat ons kerke gefundeerd is op
die basis van die Heilige Skrif en ons Geref. Konfessies.
As daar nie 'n krisis was in die kerke in verskillende
lande ten opsigte van juis hierdie saak (niet d.w.s. die
gesag van die Heilige Skrif en die geldigheid van ons
Konfessies), sou 'n formele herinnering aan hierdie fon-

dament genoegsaam gewees het. As egter die teenswor-
dige omstandighede in aanmerking geneem word, beskou
die kommissie dit raadsaam dat die sinode dadelik aan
die begin met nadruk van hierdie fondament melding sal
maak en spesiaal die absolute gesag van die Heilige Skrif
in sy geheel uiteensit, as die enigste en unieke fondament
waarmee die ekumeniese samewerking van die Gerefor-
meerde kerke vrugbaar kan wees.

Hierdie basiese verklaring moet gegee word in die vorm
van 'n getuigenis van die drie deelnemende kerke in die
verwarring van ons tyd, die kenmerke waarvan duidelik
sigbaar is in die verswakking van verskillende kern-
(salient) leerstukke van die Christelike geloof, selfs in
die kerklike lewe van verskillende lande.

In die getuigenis moet nie alleen met nadruk verklaar
word dat die sinode die hele Heilige Skrif aanvaar as
die gesaghebbende en onfeilbare Woord van God nie,
maar ook dat in die versaking van hierdie fondament van
die Woord die diefstal oorsaak geleë is van die verval
van die moderne lewe en dat alleen in terugkeer tot die
Woord redding (salvation) en vernuwing van die lewe
verwag kan word.

[Noot: Twee punte van die oorspronklike agenda soos
voorgestel deur ons kerk is nie opgeneem in die finale
agenda nie, n.l. die vraagstukke van verbond en doop en
van die algemene genade (gemene gracie). Die eerste
punt val onder III, C van die finale agenda en die alge-
mene gedagte was dat die saak van die gemene gracie
op hierdie tydstip nie juis enige spesiale oorweging vereis
nie. Op versoek van 'n deputate is van ons oorspronklike
agenda verwyder die punte in verband met internasionale
samewerking en die houding van die kerk in hierdie
verband, asook die rasskewessies. U deputate het gevoel
dat die agenda reeds oorlaai was en dat genoemde punte
miskien meer op die gebied van staat en maatskappy lê.]

Die vraagstukke van die gesag van die huidige sinode
asook van die gesag van en verteenwoordiging op toe-
komstige ekumeniese sinodes is nie in bogenoemde agenda
genoem nie, omdat dit alreeds na Kommissie I verwys
was.

K. S.

Beroepen te:
Ferwerd-Hallum, Ulrum en Middelburg: Cand. J. Keuning
te Baarn.

Arnhem: W. Scheele te Zwijndrecht.

Hilversum: L. Doekes te Rotterdam-Feyenoord.

Hoogkerk (Gr.): F. Mul te Haarlemmermeer-Oostzijde.

Bedankt voor:
Bergtheim: F. Boonstra te Leens.

Eindhoven: D. Nieuwenhuis te Zuidwolde (Gr.).

— IJMUIDEN, Adres Kerkeraad: H. J. Fidler, Kom-
passtraat 70.

— Ds J. F. HEIJ nam afscheid van de Kerk van
Langerak (Z.-H.) met een predikatie over Openb. 3:11
en deed intrede bij de Kerk van Hasselt met Openb.
21:3, na in het ambt bevestigd te zijn door Ds J. Het-
tinga van Harlingen, die als tekst had gekozen 1 Cor.
3:10—17. Adres: Olde Podt 57, Hasselt. Tel. 219.

Ondertrouwd:

AD. SCHMIDT

en

MAPPJE MAAS.

Kerklike bevestiging D.V. op
Dinsdag 6 Mei te 12.30 uur, in de
Janskerk te Utrecht door Ds M. de
Goede.

Receptie van 2.30—3.30 uur in
Restaurant „Esplanade“, Lucas Rol-
werk.

Toekomstig adres: Leidse weg
65 e, Utrecht.

De HEERE verheugde ons zeer
met de geboorte van

FROUKJE.

D. J. Buwalda.

M. Buwalda—Van der Kam.

Kampen, 8 April 1947.

Jan van Arkelstraat 50.

De HEERE nam tot Zich
in Zijn heerlijkheid, Zijn kind
en ons trouw medelid.

LENA STOLK.

In den ouderdom van 33 jaar.
Namens de Geref. Vrouwenver.
„Onze roeping getrouwd“.

N. Verhooff—Bijl, Pres.
Gré Vogelaar, Secresse.

Berkei en Rodentje,
8 April 1947.

LAAT NU UW JAARGANG
„DE REFORMATIE“
INBINDEN.

f 3.— per jaargang.

Register wordt bijgeleverd.

BOEKBINDERIJ VAN KUIJK,
Zalmstraat 1 — Scheveningen.

224

Zoo de Heere wil zullen wij
met onze Ouders

J. ROSE

en

F. ROSE—DUURSEMA.

Zondag 20 April a.s. gedenken,
dat zij 25 jaar door den land
des huwelijks zijn verbonden.

Hun dankbare Kinderen,

Berthy,

Wim,

Ré,

Sank,

Heuk.

Stadskanaal, April 1947.

Stationslaan 12.

Gelegenheid tot felicitatien

Maandag 21 April, van 4—5 u.

—

EEN BOD GEVRAAGD

op groot CYLINDERBUREAU

en eenige THEOLOGISCHE

BOEKEN,

o.a. Bijbelverklaring Diebel, E. Voto

Kuyper, enz. Valkenboschlaan 281,

te-Gravenhage.

—

Familie (6 pers.) zoekt van 27

Juli—9 Aug.

GEM. HUIS TE HUUR

om vacantie door te brengen, liefst

aan zee of omgeving Loosdrechtse

plassen. Brieven onder No. 207,

Bureau van dit blad te Goes.

—

DIRECT LEVERBAAR

AVONDMAALSTELLEN

DOOPVONTEN

FIRMA W. CHR. DEN HENGST

SLOTLAAN 42 — ZEIST

HEIDELBERGSCH CATECHISMUS

toegelicht door Prof. Dr K. SCHILDER

Binnenkort zal de toelichting op den HEIDELBERGSCHE
CATECHISMUS door Prof. Dr K. SCHILDER, opnieuw ver-
schijnen in tweemandsdelijche afleveringen van 64 bladzijden in
tijdelijken omslag. Elk deel zal uit 4 afleveringen bestaan en
het geheele werk zal 10 delen omvatten. Men teekent voor het
geheele werk in.

De reeds vóór den oorlog gedrukte bijlagen van „De Reformatie“
kunnen tot onze spijt niet meer als zoodanig verschijnen, maar
worden thans, na zeven jaren, geheel omgewerkt uitgegeven.
Bij gerred komen van elk deel wordt een geheel binnen stempel-
band gratis beschikbaar gesteld voor hen, die vóór 1 Mei a.s.
intekenen.

De prijs bedraagt bij intekening f 1.75 per aflevering;
loose afleveringen à f 2.—
Na den intekeningsstermijn wordt de prijs f 2.— per
aflevering, terwijl we dan den band in rekening brengen
à f 1.50.

Wij twijfelen er niet aan, dat, gezien de groote belangstelling,
die reeds vóór den oorlog de bijlage bij „De Reformatie“ genoot
— dit werk in een groote leemte zal voorzien. Het mag in geen
enkele bibliotheek van theologen en kerkelijk meeleverenden ont-
breken.

Dit standaardwerk belooft een siernaad voor Uw bibliotheek te
worden; een vraagbaak, ook voor Uw nageslacht!

Wie vóór 1 Mei a.s. bij zijn boekhandelaar of de uit-
gevers intekent, ontvangt de geheel binnen banden gratis.

DE UITGEVER:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES.

—

COPIER-INDICHTING „ECCLESIA“

Eigenaar J. VERMIJ,

Koningin Emmakade 194,

DEN HAAG,

Telefoon 39.84.92.

Postrekening 305250.

COPIER-, TYPE- en ADRESSEERWERK

ANTIEKE

Klokken, Meubelen, Tegels,

Tin- en Koperwerk, enz.,

enz. koopt en verkoopt:

Kunsthandel „OUD HOLLAND“

(eig. J. van Dijk), Rotterdam,

Cl. de Vrieselaan 80, Tel. 36466.

NAAST

Zilveren

Avondmaalserviezen

en Doopvonten

leveren wij nu ook serviezen en

doopvonten in

—

GERO-TIN

Vraagt vrijblijvend prijsopgaaf

—

L. GEUSEBROEK & ZOON

JUWELIERS,

WEIMARSTRAAT 303—305,

Telefoon 337822, DEN HAAG,

—

PENSION AANGEBODEN

te Zuidlaren.

Brieven onder No. 208, Bureau „De

Reformatie“ te Goes.

—

AANGEBODEN:

EENVOUDIG PENSION

met huiselijk verkeer, voor 2 vrien-

dinnen, midden bosch en hei, Oost-

Brabant, f 4.— p. p. p. d, Inlich-

tingen No. 206, Bureau „De Refor-

mation“ te Goes.

—

AANGEBODEN:

13 DEELTJES KOMMENTAAR

N.T., Bottenburg,

nieuw, winkelprijs + port. Gladhu-

straat 14 B, Rotterdam—Noord.

—

Abonneert U

op dit Blad!

—

Medewer-
Prof. Dr.
Ds H. E.
v. Til.

Alle
aan:
Adm.

INHOUD
heid, 22.
des men-
optrader
Theologi-
zijn“, C.
Gelderla-
de nieuw-
derwijs.
Pop. We-
— Uit
artikelen
Boekbes-
Korte b-

H
f

Ons
dat als
ligt, kre-
behande-
het „ple-
den ber-
ders kn-
werkelij-
inhoud
Is n.l.
het zeg-
te enig-
derbare-
u daar
lofte
nadic
heid ge-
het beh-
boren, z-
nade v-
mijn ver-
drukkel-
paald
des mo-
ten o-
huisge-
ware h-
kwalijk
verwar-

Wij la-
„pleiten
de netis
verstri-
a) ee-
stelling
b) ee-
de gest-
Hetge-
En a-
we tha-
Er st-

„de c-
ren c-
daar-

Nu g-
is, de v-
gen doe-
als dee-
Geest“.

We l-